

60 LAT MISJI NARODOWEGO INSTYTUTU DZIEDZICTWA – UROCZYSTA GALA JUBILEUSZOWA

Posted on 14 września 2022

W Teatrze Polskim w Warszawie odbyła się uroczysta gala jubileuszu 60 lat misji Narodowego Instytutu Dziedzictwa. Uroczystość była również okazją do wręczenia odznaczeń dla zasłużonych pracowników Instytutu, za zaangażowanie w ochronę polskiego dziedzictwa kulturowego. Odznaczenia wręczył sekretarz stanu w MKiDN, generalny konserwator zabytków dr Jarosław Sellin.

Jubileusz NID świętowali obecni oraz byli pracownicy, przedstawiciele instytucji państwowych, w tym rządowych, wojewódzkich oraz samorządowych. Na uroczystość przybyli również członkowie Rady Programowej Instytutu oraz przedstawiciele instytucji kultury.

„Ochrona dziedzictwa jest jednym z najważniejszych obowiązków naszego pokolenia. Przekazanie potomnym w jak najlepszym stanie zasobów tego dziedzictwa, zwłaszcza dziedzictwa kulturowego, to jedno z największych wyzwań współczesności. (...) Znaczącą rolę w wypełnianiu tej misji pełni Narodowy Instytut Dziedzictwa” – powiedział wiceminister kultury i dziedzictwa narodowego, generalny konserwator zabytków dr Jarosław Sellin podczas gali jubileuszu.

Odznaczenia dla osób zaangażowanych w ochronę polskiego dziedzictwa kulturowego

Postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej **Medale Stulecia Odzyskanej Niepodległości** zostały nadane 16 pracownikom Narodowego Instytutu Dziedzictwa. Otrzymali je: **Marek Borowski, Adam Sapeta, Maciej Świątkowski, Maciej Rymkiewicz, Włodzimierz Witkowski, Beata Dygulska, Barbara Iwlew, Paweł Kobek, Robert Kola, śp. Ryszard Kwolek, Agnieszka Olczyk, Ewa Popławska-Bukała, Tadeusz Prajzendanc, Marcin Sabaciński, Anna Sikora-Terlecka, Mirosław Trojacki.**

Z okazji jubileuszu 60 lat misji Narodowego Instytutu Dziedzictwa wicepremier, minister kultury i dziedzictwa narodowego prof. Piotr Gliński przyznał osobom zaangażowanym w ochronę polskiego dziedzictwa kulturowego **Medale „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”**. Odznaczenia wręczył sekretarz stanu w MKiDN, generalny konserwator zabytków dr Jarosław Sellin.

Złotym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” uhonorowany został **dr Grzegorz Grajewski** - polski historyk sztuki, doktor nauk technicznych, kierownik Regionalnego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków we Wrocławiu. Z jego inicjatywy Hala Stulecia we Wrocławiu została wpisana przez UNESCO na Listę światowego dziedzictwa kultury. Konsekwentnie realizował program rozbudowy i budowy merytorycznych podstaw opieki i ochrony nad zabytkami województwa dolnośląskiego. Przyczynił się do doskonalenia metod ochrony zabytków narzędziami planowania przestrzennego.

Srebrnymi Medalami „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” odznaczeni zostali:

Tomasz Błyskosz - kierownik gdańskiego Oddziału Terenowego NID. Absolwent Wydziału Architektury Politechniki Gdańskiej oraz studiów podyplomowych w Krakowie, obejmujących zarządzanie dziedzictwem oraz ochroną zabytków architektury i urbanistyki, architekt i konserwator. Od wielu lat czynnie uczestniczy w procesie obejmowania ochroną konserwatorską obszaru dawnej Stoczni Gdańskiej wykonując kwerendy, analizy i szczegółowe opracowania dotyczące zakresu i przedmiotu ochrony poszczególnych jej części i obiektów. W latach 2018-2022 aktywnie zaangażowany w działania na rzecz wpisu terenów Stoczni Gdańskiej - miejsca narodzin Solidarności na Listę światowego dziedzictwa UNESCO.

Anna Fortuna-Marek - historyk sztuki, od 1993 roku zatrudniona w Oddziale Terenowym NID w Rzeszowie, obecnie kierownik rzeszowskiego oddziału Instytutu. Pod jej kierunkiem i we współautorstwie powstał szereg ważnych dla ochrony dziedzictwa kulturowego Podkarpacia opracowań i dokumentacji m.in. studia ochrony wartości kulturowych miast i gmin, dokumentacje i ewidencje zabytków. Brała czynny i aktywny udział w realizacji zadań Krajowego Programu Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami (na lata 2014-2017 oraz obecny program na lata 2019-2022). Współautorka Szlaku Architektury Drewnianej Województwa Podkarpackiego. Ostatnio jej działania w oddziale NID w Rzeszowie w dużym stopniu koncentrowały się wokół spraw dotyczących miejsc światowego dziedzictwa UNESCO oraz pomników historii.

dr inż. Renata Stachańczyk - główny specjalista w NID, kierująca zespołem ds. krajobrazu i zieleni zabytkowej w Dziale Standardów Konserwatorskich. Jest architektem krajobrazu specjalizującym się w zagadnieniach związanych z opieką i ochroną zabytkowych założeń ogrodowych. Posiada bogaty dorobek zawodowy, na który składają się liczne prezentacje i referaty dotyczące problematyki konserwatorskiej wygłaszane na konferencjach i sesjach naukowych krajowych i zagranicznych, opinie i ekspertyzy, kilkadziesiąt publikacji oraz opracowań badawczych, studialnych i projektowych dotyczących rewaloryzacji obiektów zabytkowej zieleni, w tym ogrodu książęcej Izabeli Czartoryskiej w Puławach i Ogrodu Belwederskiego w Warszawie. Jest współautorką opracowań standardów konserwatorskich dotyczących zagadnień projektowych i realizacyjnych w ogrodach zabytkowych, opracowanych na potrzeby realizacji Krajowego Programu Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2014-2017.

Brązowy Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” otrzymali:

Magdalena Róziewicz – historyk sztuki z wieloletnim stażem w służbie ochrony zabytków. Kierownik działu rejestru i ewidencji zabytków, z bogatym doświadczeniem i umiejętnościami, przekazujący także wiedzę kolejnym pokoleniom. Przez 44 lata pracowała w instytucjach kultury m.in. w Ośrodku Dokumentacji Zabytków, Krajowym Ośrodku Badań i Dokumentacji Zabytków, a od 2010 r. w Narodowym Instytucie Dziedzictwa. Uczestniczyła w opracowywaniu materiałów do „Raportu o stanie zachowania zabytków” w ramach Krajowego Programu Ochrony Zabytków.

Włodzimierz Pedrycz – architekt, kierownik pracowni terenowej w Kielcach. Wykonywane przez niego prace badawcze, inwentaryzacyjne i projektowe pozwoliły na rozpoznanie, zadokumentowanie, zagospodarowanie, a nawet na uratowanie licznych obiektów zabytkowych. Uczestnictwo w stypendiach (w Kairze w Misji Architektury Islamu) i pracach eksportowych (w Rydze) przyczyniło się do umocnienia renomy tzw. „polskiej szkoły konserwacji zabytków”. Obecnie, w zajmuje się weryfikacją zabytkowego zasobu województwa, definiującego tak niezbędną do egzystencji jego tożsamość kulturową.

Teresa Palacz – etnograf, kierownik oddziału terenowego w Poznaniu. Od wielu lat pracuje na rzecz dokumentowania, promocji i zachowania dziedzictwa kulturowego przede wszystkim Wielkopolski, zarówno w aspekcie materialnym jak i niematerialnym. Prace terenowe (także kwerendy archiwalne i biblioteczne), setki wywiadów przyniosły niebywały zasób dokumentalny, zarówno w postaci kart ewidencyjnych jak również fototeki, która może służyć dalszym badaniom. Całe spektrum działań na wielu poziomach służyło nie tylko zachowaniu zastanego dziedzictwa, ale również stało się impulsem poprawy jakości życia i aktywizacji społeczeństwa. W szczególności dotyczy to działań w dziedzinie wytwarzania i produkcji żywności metodami tradycyjnymi, powrotu do metod

rzemieślniczych oraz pielęgnowania obrzędowości zwłaszcza świątecznej.

Obchody jubileuszu 60-lecia misji NID

Ochrona dziedzictwa kulturowego to misja, która ponad pół wieku temu została powierzona Ośrodkowi Dokumentacji Zabytków, a obecnie Narodowemu Instytutowi Dziedzictwa (NID). Obchody jubileuszu 60-lecia Instytutu zaplanowane na cały 2022 rok – odbywają się w Warszawie oraz w 15 miastach na terenie całego kraju, gdzie mieszczą się oddziały terenowe Instytutu.

W programie obchodów przewidziano wystawy, debaty i dyskusje na temat zarządzania dziedzictwem kulturowym. Nie zabraknie również prezentacji nowych technologii, które wdraża Instytut dla zachowania dziedzictwa.

W latach 70. XX wieku w Ośrodku Dokumentacji Zabytków narodziło się czasopismo „Spotkania z zabytkami” popularyzujące z wielkim powodzeniem dziedzictwo kulturowe, które od lat jest dostępne w sieci, a Instytut coraz częściej korzysta w swojej działalności z dobrodziejstw technologicznych i coraz śmielej wdraża narzędzia umożliwiające poznanie miejsc historycznych za pomocą Internetu. Przykładem może być strona zabytek.pl, umożliwiająca nie tylko poznanie historii zabytków, ale np. skorzystanie z już wytyczonych szlaków tematycznych.

https://www.youtube.com/watch?v=nfrg02u_YdU

Narodowy Instytut Dziedzictwa – rys historyczny i misja

Narodowy Instytut Dziedzictwa powstał na mocy zarządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 23 grudnia 2010 roku. Jest następcą utworzonego w 1962 roku Ośrodka Dokumentacji Zabytków, który w 2002 roku, po połączeniu z Ośrodkiem Ochrony Zabytkowego Krajobrazu, działał pod nazwą Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków (KOBiDZ). W styczniu 2007 roku do KOBiDZ przyłączony został Ośrodek Ochrony Dziedzictwa Archeologicznego, a od 1 stycznia 2011 roku instytucja została przemianowana na Narodowy Instytut Dziedzictwa.

Gromadzenie i udostępnianie dokumentacji będącej podstawą wpisania zabytków do rejestru oraz Krajowej Ewidencji Zabytków, opracowywanie standardów konserwatorskich, a przede wszystkim dbanie o dziedzictwo kulturowe, zarówno materialne, jak i niematerialne – to tylko niektóre z zadań powierzonych Narodowemu Instytutowi Dziedzictwa. Instytut uczestniczy w przygotowaniu wniosków o wpisanie polskich zabytków na Listę dziedzictwa światowego UNESCO oraz opiniuje wnioski dla obiektów ubiegających się o miano pomnika historii, które są szczególnie bliskie sercom Polaków, a także najchętniej odwiedzane przez turystów. NID uczestniczył m.in. w przygotowaniu Rekomendacji Warszawskiej w sprawie odbudowy i rekonstrukcji dziedzictwa kulturowego, przyjętej w 2017 r. na międzynarodowej konferencji UNESCO w Warszawie.

Działalność Narodowego Instytutu Dziedzictwa nie wiąże się jedynie z ochroną zabytków. Równie ważne jest dziedzictwo niematerialne czyli tradycje, zwyczaje i przekazy od wieków kultywowane na terenie Polski. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego przy zaangażowaniu Instytutu prowadzi Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego, na którą wpisanych jest obecnie 57 obrzędów i tradycji. W 2011 roku Narodowy Instytut Dziedzictwa powołał zespół ds. niematerialnego dziedzictwa kulturowego, który zajmuje się wdrażaniem w życie postanowień Konwencji UNESCO z 2003 roku w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego ratyfikowanej przez Polskę właśnie w 2011 roku.

Narodowy Instytut Dziedzictwa 60 LAT MISJI

